

Guía Docente

Datos Identificativos					2022/23
Asignatura (*)	Socioloxía da cultura e proxectos socioculturales			Código	615G01418
Titulación					
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	4.5	
Idioma	Castelán				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación				
Coordinación	Andrade Suarez, María Jose	Correo electrónico	maria.andrade@udc.es		
Profesorado	Andrade Suarez, María Jose	Correo electrónico	maria.andrade@udc.es		
Web					
Descrición xeral	A principal contribución desta materia é examinar criticamente os principais conceptos e elementos fundamentais das relacións entre cultura e sociedade e proporcionar as ferramentas teóricas e metodolóxicas centrais á perspectiva sociolóxica da cultura, as industrias culturais, a creatividade, o patrimonio, o consumo e o cambio cultural nas sociedades contemporáneas. Deste xeito, propónse un programa que pretende introducir aos estudantes no estudo da socioloxía da cultura, expoñendo os seus eixes conceptuais básicos e debates centrais, desenvolvendo así os principais aspectos teóricos, aplicados e empíricos da disciplina.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
	1. Coñecemento e comprensión desde unha perspectiva crítica, reflexiva e creativa dos principais conceptos, marcos teóricos e contidos prácticos de carácter sociolóxico sobre a cultura.	A1 A3 A8 A9 A12 A23 A24 A34 A35 A36	B1 B3 B5 B6 B9 B13 B20 B24 B25 B26 B27

2. Adquisición de habilidades no manexo da metodoloxía e ferramentas analíticas para a investigación en Socioloxía da Cultura.	A15	B1	C1
	A16	B2	C3
	A17	B3	C4
	A26	B4	C5
	A36	B5	C6
		B6	C7
		B9	C8
		B10	
		B12	
		B13	
		B14	
		B18	
		B20	
		B21	
	B24		
	B25		
	B26		
3. Capacidade para identificar as grandes tendencias, transformacións e problemas que caracterizaron a cultura no mundo contemporáneo.	A1	B1	C5
	A3	B2	C8
	A23	B3	
	A24	B5	
	A30	B9	
	A36	B14	
	B20		
	B24		
4. Coñecer e interpretar os principais factores que estruturan as desigualdades e diferenzas relacionadas co consumo e a participación cultural.	A1	B24	C3
	A3		C4
	A15		C6
	A18		
	A22		
	A30		
A36			
5. Competencia no uso social das políticas culturais e habilidades para comprender as claves do funcionamento dos distintos sectores culturais, das industrias creativas e do mercado da arte desde unha perspectiva sociolóxica.	A23	B1	C5
	A30	B9	C8
	A36	B14	
		B20	
	B24		

6. Adquisición de competencias para a planificación e xestión de proxectos socioculturais e turísticos que favorezan o desenvolvemento socioeconómico e xeren emprego e melloren a calidade de vida da poboación.	A1	B1	C1
	A3	B2	C3
	A8	B3	C4
	A9	B4	C5
	A15	B5	C6
	A16	B6	C7
	A17	B9	C8
	A18	B10	
	A22	B12	
	A23	B13	
	A24	B14	
	A26	B18	
	A30	B20	
	A34	B21	
	A35	B24	
	A36	B25	
		B26	
	B27		

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1. CULTURA, SOCIEDADE E SOCIOLOXÍA: UNHA INTRODUCCIÓN	1.1. O concepto de cultura na sociedade e na socioloxía 1.2. Socioloxía da cultura e sociedade contemporánea: marcos interpretativos 1.3. A cultura como obxecto de investigación en ciencias sociais: conceptos e metodoloxías de investigación dun campo en expansión
TEMA 2. TENDENCIAS ACTUAIS E TEORÍAS NO ANÁLISE DA DINÁMICA CULTURAL	2.1. Cambios recentes nos escenarios culturais: novos retos para a socioloxía 2.2. Cultura e globalización entre conflito e diálogo: cara a unha cultura híbrida? 2.3. A cultura na era do capitalismo cultural
TEMA 3. CONSUMO E PRÁCTICAS CULTURAIAS: FACTORES E TENDENCIAS	3.1. Consumo e participación cultural: diversidade, estratificación social e desigualdade 3.2. O debate sobre a omnivoridade cultural en España 3.3. A organización social e política da cultura: democratización da cultura e democracia cultural
TEMA 4. SOCIOLOXÍA DA CULTURA DE MASA: DAS INDUSTRIAS CULTURAIAS ÁS INDUSTRIAS CREATIVAS E DE OCIO	4.1. Teorías da cultura de masas e industrias culturais 4.2. Patrimonio cultural: expansión e paradoxos 4.3. Cultura, patrimonio cultural e turismo: relacións e dilemas
TEMA 5. DA CULTURA COMO RECURSO Á CULTURA DA ECONOMÍA: IMPLICACIÓNS E DESAFÍOS PARA AS POLÍTICAS PÚBLICAS	5.1. O recurso da cultura: a súa instrumentalización en clave económica 5.2. Cultura, participación, desigualdade e políticas culturais 5.3. Políticas públicas, animación sociocultural e xestión cultural

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A3 A8 A9 A17 A36	2	2	4
Lecturas	A1 A17 B1 B3 B5 B9 B20 B27 C6	0	10	10

Sesión maxistral	A1 A3 A8 A9 A12 A15 A16 A17 A23 A24 A26 A30 A34 B3 B9 B25 B26 B27 C4 C5 C6 C7 C8	20	0	20
Discusión dirixida	A8 A9 A18 A24 A34 A35 A36 B2 B3 B4 B5 B6 B10 B12 B13 B18 B21 B25 B27 C1 C4 C7	10	4	14
Portafolios do alumno	A1 A3 A15 A16 A17 A18 A22 A24 A26 A36 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B13 B18 B20 B21 B24 B25 B26 B27 C1 C4 C5 C7 C8	8	16	24
Traballos tutelados	A18 A22 A23 A30 A34 A35 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B10 B12 B13 B14 B18 B20 B21 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C8	8	16	24
Presentación oral	A35 A36 B1 B2 B4 B5 B10 B12 B13 B14 B18 B20 B21 B24 B25 B26 B27 C1 C4 C6 C7	2	2	4
Atención personalizada		12.5	0	12.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe co fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativas, que partan dos saberes previos do alumnado.
Lecturas	Lectura e análise por parte do alumnado do conxunto de textos e documentación fundamental que se sinalan como bibliografía básica e fonte para aprofundar nos contidos traballados.
Sesión maxistral	Sesións expositivas complementadas con material audiovisual que serán abertas e participativas e están deseñadas para explicar, desenvolver e comentar os contidos teóricos que presentan maior dificultade para comprender, incidir nos aspectos básicos e máis relevantes, actualizar convenientemente os contidos, aclarar dúbidas e complementar a información que os estudantes obteñen directamente das lecturas recomendadas.
Discusión dirixida	Técnica de dinámica de grupos a través da cal se levarán a cabo debates na aula nos que se discutirán e analizarán de forma libre, informal e espontánea determinados temas motivando o diálogo e a retroalimentación co alumnado así como a capacidade de comunicación oral e a reflexión crítica.

Portafolios do alumno	É un cartafol físico ordenado por seccións, debidamente identificadas ou etiquetadas, que contén os rexistros ou materiais produto das actividades de aprendizaxe realizadas polo alumno no marco da asignatura, cos comentarios e cualificacións asignadas polo profesor o que lle permite visualizar o progreso do alumno. O portafolio inclúe todo o que fai o alumno, como: apuntamentos ou notas de clases, traballos de investigación, guías de traballo e o seu desenvolvemento, comentarios de notas, resumos, probas escritas, autoavaliacións, tarefas desenvolvidas, comentarios de progreso do alumno realizado polo profesor, etc
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente á aprendizaxe do ?como facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente do estudantado e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-tutor.
Presentación oral	Exposición oral a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno Presentación oral Traballos tutelados	Tutorías baseadas na atención personalizada que fomentan a reflexión sobre temas específicos e facilitan o seguimento e a supervisión do estudante. Para a súa correcta realización, contémpanse sesións de tutoría presencial e / ou virtual co profesor, que implican unha participación individual e / ou grupal obrigatoria dirixida a facilitar o encauzamento e a estrutura xeral que deben presentar os traballos. Deste xeito, o alumno recibirá periodicamente información e retroalimentación sobre os resultados das actividades que compoñen o conxunto de avaliación continua.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Portafolios do alumno	A1 A3 A15 A16 A17 A18 A22 A24 A26 A36 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B13 B18 B20 B21 B24 B25 B26 B27 C1 C4 C5 C7 C8	O alumnado ten no Moodle da asignatura todas as instrucións.	50
Presentación oral	A35 A36 B1 B2 B4 B5 B10 B12 B13 B14 B18 B20 B21 B24 B25 B26 B27 C1 C4 C6 C7	O alumnado ten no Moodle da asignatura todas as instrucións.	10
Traballos tutelados	A18 A22 A23 A30 A34 A35 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B10 B12 B13 B14 B18 B20 B21 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C8	O alumnado ten no Moodle da asignatura todas as instrucións.	40

Observacións avaliación

DIRECTRICES XERAIS DO SISTEMA DE AVALIACIÓN O sistema de avaliación proposto permite aos estudantes elixir entre a) avaliación continua ou b) avaliación final.

MODALIDADE A: AVALIACIÓN CONTINUA A avaliación continua implica, obrigatoriamente e sen excepción, o cumprimento dos seguintes requisitos:

1. Asistencia "activa e participativa" e aproveitamento de polo menos o 80% de clases tanto teóricas como interactivas. Neste sentido, a ausencia de máis do 20% ás sesións suporá que o alumno non sexa cualificado na parte de avaliación continua da materia.
2. A preparación (entrega por escrito e / ou presentación en clase) das tarefas individuais e de equipo correspondentes ás 2 probas obrigatorias, segundo a metodoloxía indicada polo profesor e nas datas previamente establecidas. A falta de asistencia ao número mínimo de sesións indicado e a non realización das prácticas correspondentes implica a renuncia do alumno á nota correspondente á avaliación continua. A lista completa das actividades prácticas pódese consultar no Moodle da materia. En resumo, o alumno debe demostrar que acadou os resultados esperados de aprendizaxe a través das seguintes actividades de avaliación continua:

PROBA Nº 1-PORTAFOLIO DA ASIGNATURA (peso do 60% da nota global): Individual e eliminatoria -quen non obteña polo menos un 4 sobre 10 non poderá continuar coa avaliación continua durante o curso-. **PROBA Nº 2- PREPARACIÓN E EXPOSICIÓN ORAL DE POSTER** (ponderación do 30% da nota global): Realízase en equipo e non é recuperable. É necesario obter ao menos un 4 sobre 10. As probas da avaliación continua clasificaranse previamente como APROBADO / NON APROBADO e posteriormente asignaráselles un **BLOQUE DE NOTA** (calificación numérica de 0 a 10). Para aprobar o curso, deberase obter unha nota igual ou superior a 5 como media ponderada nas probas de avaliación continua. A ASISTENCIA E O APROVEITAMENTO DAS CLASES (capacidade de traballo, esforzo, integración, participación activa, etc.) valerá ata un 10% da nota global. A clasificación global da avaliación continua para estudantes que superaron a avaliación continua (nota mínima de 5 sobre 10 como media) pode incrementarse ata un máximo do 15% realizando unha actividade de **CARÁCTER VOLUNTARIO** que consistirá na realización dunha revisión dun libro (a escoller entre a lista de lecturas que o profesor propondrá ao comezo do curso). **MODALIDADE B: AVALIACIÓN FINAL** O alumno, ben por optar por non realizar as actividades prácticas propostas na modalidade de avaliación continua da materia ou por non superalas cunha nota igual ou superior a 5 puntos, presentárase directamente á avaliación final. Neste caso, obterá a nota final segundo a calificación que obteña exclusivamente na devandita proba. Os estudantes que o desexen tamén poderán renunciar á nota obtida durante o curso e facer o exame final para substituír a nota de avaliación continua. A avaliación final como proba única consiste na realización dunha proba escrita, que se realizará na data previamente establecida pola facultade para as dúas convocatorias de avaliación (xaneiro e xullo) cun valor de entre 0-10 puntos, que se baseará na realización dun exame con preguntas abertas de resposta longa sobre os temas desenvolvidos na clase durante el cuatrimestre (80%) e unha pregunta obrigatoria para elixir entre un dos libros de lectura recomendados polo profesor ao comezo do curso (20%). Na citada proba preténdese que os estudantes poñan un maior énfase na reflexión, no razoamento crítico e argumentado, así como na interpretación de respostas en escenarios e casos específicos, e non na memoria e copia de datos e / ou información localizadas na bibliografía. - No caso de estudantes con dispensa académica, recoméndase acudir ás titorías individuais (compatibles coa súa dedicación) programadas persoalmente co profesor dende o comezo do curso.

Fontes de información

Bibliografía básica

Os contenidos están estruturados nun total de cinco unidades temáticas, cada unha das cales vai acompañada das preceptivas lecturas obrigatorias necesarias para alcanzar os obxectivos propostos e que se porán a disposición do alumnado na plataforma Moodle da asignatura. Seguidamente se señala alguna bibliografía de referencia.

ARIÑO VILLARROYA, A. (1997). Sociología de la cultura: la constitución simbólica de la sociedad. Barcelona: Ariel.

ARIÑO VILLARROYA, A. (2010). Prácticas culturais en España: desde los años sesenta hasta la actualidad. Barcelona: Ariel.

ARIÑO VILLARROYA, A.; LLOPIS GOIG, R. (2017). Culturas en tránsito. Las prácticas culturales en España en el comienzo del siglo XXI. Madrid: Sociedad General de Autores y Editores.

BOUZADA FERNÁNDEZ, X. (2001). Cultura e desenvolvemento local. Actas dos II encontros de cultura e concellos. Consello da Cultura Galega. Santiago de Compostela.

BOUZADA FERNÁNDEZ, X.M; RODRÍGUEZ MORATÓ, A. (2007). Sociología de la cultura y de las artes. En Sociología en España / coord. por Manuel Pérez Yruela, 2007, ISBN 978-84-7476-435-2, págs. 439-454.

BUSTAMANTE RAMÍREZ, E. (2017). Las industrias culturales y creativas. Periférica: Revista para el análisis de la cultura y el territorio, Nº 18, págs. 89-117.

CORREDOR LANAS, P; BUSTAMANTE RAMÍREZ, E. (2012). Las industrias creativas en Europa: Un debate ambiguo. Telos: Cuadernos de comunicación e innovación, Nº. 91, pp. 22-32.

FERNÁNDEZ DE PAZ, E. (2006). De tesoro ilustrado a recurso turístico el cambiante significado del patrimonio cultural, Pasos: Revista de Turismo y Patrimonio Cultural, Vol. 4, Nº. 1, pp. 1-12.

GARCÍA CANCLINI, N. (1999). Los usos sociales del Patrimonio Cultural. En Patrimonio etnológico: nuevas perspectivas de estudio / coord. por Encarnación Aguilar Criado, 1999, pp: 16-33.

LINHEIRA, J; RIUS-ULLDEMOLINS, J; HERNÁNDEZ, G.M. (2018). Política cultural, modelo de ciudad y grandes infraestructuras culturales: análisis comparativo de la Cidade da Cultura de Santiago de Compostela y la Ciutat de les Arts i les Ciències de València. Revista de Investigaciones Políticas y Sociológicas. 17:1, 153-178.

LLULL, J. (2005). Evolución del concepto y de la significación social del patrimonio cultural. Arte, Individuo y Sociedad, 17, pp. 175-204.

PRATS, L. (2004). El patrimonio como construcción social. En Antropología y patrimonio. Barcelona, Ariel, pp. 19-38.

PRATS, L. (2004). El patrimonio como recurso turístico. En Antropología y patrimonio. Barcelona, Ariel, pp. 39-56.

PUIG PICART, T. (1992): Animación sociocultural, cultura y territorio. Editorial Popular, Madrid.

RIUS ULLDEMOLINS, J.; ZARLENGA, M. (2014) Industrias, distritos, instituciones y escenas: tipología de clústeres culturales en Barcelona. Revista Española de Sociología, 21, pp. 47 - 68.

RIUS-ULLDEMOLINS J; RUBIO, A. (2016). Treinta años de políticas culturales en España. Participación cultural, gobernanza territorial e industrias culturales. Universitat de València, Servei de Publicacions.

RIUS ULLDEMOLINS, J. (2016) ¿Por qué las galerías de arte se concentran en clústeres? Un análisis sociológico de la estructura y dinámica urbana del mercado del arte. Revista Española de Sociología, 25(2), pp. 205 ? 225.

RODRÍGUEZ MORATÓ, A. (2007). La sociedad de la cultura. Barcelona: Ariel.

RODRÍGUEZ MORATÓ, A. (2007). Cambios culturales en la modernidad avanzada: de la cultura de masas a la sociedad de la cultura. En Escritos sociológicos: en homenaje a Salvador Giner / coord. por Manuel Pérez Yruela, María Teresa González de la Fe, Teresa Montagut Antolí, 2007, pp. 213-224.

RODRÍGUEZ MORATÓ, A. (2012). El análisis de la política cultural en perspectiva sociológica: claves introductorias al estudio del caso español. RIPS: Revista de investigaciones políticas y sociológicas, Vol. 11, Nº. 3, pp. 15-38.

RODRIGUEZ MORATÓ, A; SANTANA, A. (2017). La nueva sociología de las artes. Una perspectiva hispanohablante y global. Barcelona: Gedisa.

RUBIO AROSTEGUI, A; RIUS ULLDEMOLINS, J. (2015). Cultura y políticas públicas después del diluvio. Las ciencias sociales y la refundación de la política cultural. Política y sociedad 51(1), pp. 27 ? 52.

RUBIO AROSTEGUI, A; RIUS ULLDEMOLINS, J. (2016). El diagnóstico de la crisis de la cultura en España: del recorte público a la crisis sistémica. Arte, Individuo y Sociedad, 28(1), pp. 41 ? 57.

RUBIO AROSTEGUI, A; RIUS ULLDEMOLINS, J. (2019). Contribución al análisis sociológico de la creatividad y la digitalización del campo cultural: creación, intermediación y crisis. Arbor, 195(791), pp. 1 - 18.

RUBIO-AROSTEGUI, J. A., RIUS-ULLDEMOLINS, J. (2020) Las políticas culturales en el sur de Europa tras la crisis global: su impacto en la participación cultural. Revista Española de Sociología. Revista Española de Sociología, 29(1), pp. 33 - 48 . ISSN: 1578-2824

SANTANA, A. (2003). Turismo cultural, culturas turísticas, Horizontes Antropológicos, nº 20, Porto Alegre, pp. 31-57.

VV.AA (2011). Reflexión estratéxica sobre a cultura galega. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega.

VV.AA (2018). Diagnose da cultura galega. Datos para unha estratexia cultural no século XXI. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega. Disponible en: <http://consellodacultura.gal/publicacion.php?id=4315>.

VV.AA (2019). El estado de la cultura en España 2019. Cultura local, democracia, desarrollo. Autoría: Fundación Alternativas (Coordinador: Enrique Bustamante)

Bibliografía complementaria	<p>ARIÑO VILLARROYA, A. (2001). A invención do patrimonio cultural e a sociedade do risco. Grial: revista galega de cultura, Nº. 149, pp. 67-82.</p> <p>ARIÑO VILLARROYA, A. (2018). Culturas abertas: culturas críticas. Valencia, Tirant lo Blanch.</p> <p>BAUMAN, Z. (1996). "Modernidad y ambivalencia" en Las consecuencias perversas de la modernidad.</p> <p>Beriain, J. (comp.) Anthropos, Barcelona.</p> <p>BAUMANN, Z. (2013). La cultura en el mundo de la modernidad líquida. México: Fondo de Cultura Económica.</p> <p>BECK, U. (1996). "Teoría de la modernización reflexiva" en Las consecuencias perversas de la modernidad. Beriain, J. (comp.) Anthropos, Barcelona.</p> <p>BOURDIEU, P. (2010). El sentido social del gusto: elementos para una sociología de la cultura. Buenos Aires: Siglo XXI.</p> <p>BUSTAMANTE RAMÍREZ, E. (2011). Cultura Digital: la "nueva" cultura clásica. Telos: Cuadernos de comunicación e innovación, ISSN 0213-084X, Nº. 88 (Ejemplar dedicado a: La cultura digital), pp. 59-64</p> <p>FRANCASTEL, P (1975). Sociología del arte. Madrid Alianza Editorial.</p> <p>FRITH, S., STRAW, W Y STREET, J (eds) (2006). La otra historia del rock. Aspectos claves del desarrollo de la música popular: desde las nuevas tecnologías hasta la política y la globalización. Barcelona Ma non troppo.</p> <p>FURIÓ, V (2000). Sociología del arte. Madrid: Cátedra.</p> <p>GARCÍA CANCLINI, N, CRUCES, F Y URTEAGA, M (2012). Jóvenes, culturas urbanas y redes digitales. Madrid: Ariel y Fundación Telefónica.</p> <p>HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, F. (2002): El patrimonio cultural: La memoria recuperada. Ediciones Trea, Gijón.</p> <p>HAUSER, A. (1967). Historia social de la Literatura y el Arte. Madrid: Guadarrama (2 vols).</p> <p>LEIRA, J. (2000): "El patrimonio y los bienes culturales. Un diálogo social". O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. Leira, J. y Méndez, R. (Coord.). Deputación Provincial de Lugo, Lugo</p> <p>LIPOVETSKY, G.; SERROY, J. La cultura-mundo. Respuesta a una sociedad desorientada. Barcelona: Anagrama, 2010.</p> <p>MIRÓ, M. (2000): "El patrimonio en busca de su lugar en el mundo. Una reflexión sobre los modelos de puesta en valor del patrimonio en España", en LEIRA, J. y MÉNDEZ, R. (coords.). Patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. Deputación Provincial de Lugo, Lugo.</p> <p>NOYA, J, DEL VAL, F, PÉREZ COLMAN, M (coords) (2010): MUSYCA. Música, sociedad y creatividad artística. Madrid: Biblioteca Nueva.</p> <p>NOYA, J. (2017). Sociología de la música. Fundamentos teóricos, resultados empíricos y perspectivas críticas. Madrid: Tecnos.</p> <p>RIUS ULLDEMOLINS, J; RUBIO, A. (2015) Nuevos escenarios para la cultura: crisis del sistema cultural, transición al digital y refundación de la política cultural. Política y sociedad (Madrid), 51(1), pp. 9 ? 26.</p> <p>ROCHE CÁRCEL, J.A (Ed) (2012). La sociología como una de las bellas artes. La influencia de la literatura y de las artes en el pensamiento sociológico. Barcelona: Anthropos.</p> <p>SÁNCHEZ TRIGUEROS, A (ed). (1997). Sociología de la literatura. Madrid: Síntesis.</p> <p>VV.AA. (2016). Dossier. ?Sociología de la música?. Methaodos. Revista de Ciencias Sociales. Vol. 4. Núm. 1. Mayo. Madrid. Universidad Rey Juan Carlos.</p> <p>VV.AA (1998). Monográfico. ?Sociología del arte?. Revista Española de Investigaciones Sociológicas, nº 84. Octubre-Diciembre.</p>
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Metodoloxía, técnica e estratexias para o deseño e elaboración de proxectos e traballos de investigación/615G01406

Acción colectiva e cooperación social/615G01416

Risco, cultura e medio ambiente/615G01417

Materias que continúan o temario

Métodos e técnicas de Investigación social/615G01105

Socioloxía urbana e ordeamento do territorio/615G01306

Socioloxía da comunicación e da opinión pública/615G01310

Observacións

Recoméndase a asistencia continuada e regular á clase e o estudo diario da materia. A lectura da Guía Docente da materia é fundamental para coñecer as orientacións xerais e as actividades prácticas que se deben realizar. Así mesmo, recoméndase o uso frecuente do Moodle da materia, onde os alumnos serán informados das propostas do profesor (avisos, prácticas, exercicios, novas, etc.) e atoparán os materiais obrigatorios para a materia. Ademais, como regra xeral, hai que ter en conta as seguintes cuestións:

- 1.- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia serán en papel cumprindo cos seguintes puntos:
  - Non se empregarán plásticos.
  - Realizaranse impresións a dobre cara.
  - Empregarase papel reciclado.
  - Evitarase a impresión de borradores.
- 2.- Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural.
- 3.- Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais.
- 4.- Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores de ambos os sexos, propiciarse a intervención en clase de alumnos e alumnas...).
- 5.- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.
6. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas.
7. Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías